

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І. А.

«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальні права людини»

Галузь знань	23	Соціальна робота
Спеціальність	231	Соціальна робота
Рівень вищої освіти		Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма		«Соціальна та молодіжна робота»
Статус		обов'язкова
Загальний обсяг	4	кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю		диференційований залік
Термін викладання	5, 6	чверті, 3 семестр
Мова викладання		українська

Викладач: к. держ. упр., доц. Шумляєва І.Д.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальні права людини» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро : НТУ «ДП», 2025. 23 с.

Розробник:

– Шумляєва Ірина Дамирівна, доцент, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки бакалаврів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності І10 Соціальна робота та консультування (231 Соціальна робота) (протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	7
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ...	7
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	10
6.1. Шкали	10
6.2. Засоби та процедури	10
6.3. Критерії	12
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	16
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	16

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 Соціальна робота здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за освітніми компонентами. Зокрема, до обов'язкової дисципліни Ф14 «Соціальні права людини» віднесено такі результати навчання:

ПРН3	Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід
ПРН5	Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки
ПРН15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки
ПРН21	Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень

Мета дисципліни «Соціальні права людини» – формування у здобувачів вищої освіти комплексу компетентностей стосовно сутності, видового різноманіття та змісту соціальних прав людини і громадянина як частини системи основоположних прав і свобод людини.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
ПРН3	ПРН3.1-Ф14	<i>Знати і розуміти</i> теоретичні засади і нормативне вираження соціальних прав людини, <i>виявляти</i> їх видові особливості, характер й специфіку їх гарантування, новітні підходи і тенденції розвитку системи соціальних прав людини в сучасних умовах з метою інтерпретації, формулювання і розв'язання завдань у сфері соціальної роботи; <i>вміти застосовувати та інтегрувати</i> набуті теоретичні знання та практичний досвід під час реалізації соціальних прав людини
ПРН5	ПРН5.1-Ф14	<i>Визначати, аналізувати та оцінювати</i> існуючі проблеми у сфері реалізації соціальних прав людини; <i>узагальнювати та пояснювати</i> механізми реалізації соціальних прав та

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
		<i>пропонувати</i> найкращі шляхи подолання існуючих проблем в сучасних умовах, <i>обґрунтовувати</i> найбільш ефективні методи вирішення проблем щодо реалізації соціальних прав людини з визначенням їх причин і врахуванням наслідків
ПРН15	ПРН15.1-Ф14	<i>Пропонувати</i> рішення щодо забезпечення і належної реалізації громадянами різних груп їх соціальних прав; <i>презентувати</i> обґрунтовані найкращі варіанти та можливості для захисту соціальних прав людини з метою підвищення рівня соціального добробуту і соціальної безпеки
ПРН21	ПРН21.1-Ф14	<i>Визначати</i> публічно-правові інструменти, що впливають на формування і забезпечення соціальних прав людини на національному рівні залежно від культурних, релігійних та етнічних та інших відмінностей, на основі чого <i>вміти пропонувати</i> неупереджені дії щодо їх реалізації

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Б1 Соціальна політика	<ul style="list-style-type: none"> – продемонструвати <i>знання</i>: теоретичних основ соціальної політики, основних етапів її розвитку, нормативно-правових актів, що визначають сферу її діяльності, основних принципів та напрямів здійснення соціальної політики та соціального захисту населення України в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку; – продемонструвати <i>розуміння</i> завдань, обов'язків та функцій ключових суб'єктів соціальної політики та сутності моделей соціальної політики; – продемонструвати <i>знання</i> сутності та видів соціального страхування як форми соціального захисту населення в Україні та вміння теоретично аргументувати основні пріоритети системи соціального страхування; – продемонструвати <i>здатність</i> аналізувати основні проблеми, які існують у процесі реалізації завдань соціальної політики та розробляти конкретні пропозиції на шляху до їх вирішення; – продемонструвати <i>вміння</i> критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни щодо різних категорій громадян на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях; – продемонструвати <i>знання</i> чинного законодавства щодо пенсійного забезпечення населення України та вміння аналізувати та узагальнювати основні тенденції пенсійної реформи в Україні;

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
	<ul style="list-style-type: none"> – продемонструвати <i>вміння</i> визначати пріоритетні напрями соціальної політики в Україні з метою дотримання прав і законних інтересів громадян; – продемонструвати <i>знання</i> та практичні <i>навички</i> щодо оцінювання основних інструментів формування вітчизняної соціальної політики; – продемонструвати <i>здатність</i> аналізувати основні причини виникнення загроз соціальній безпеці сучасної української держави; <i>вміння</i> розробляти конкретні пропозиції, що будуть протидіяти цьому явищу.
Б5 Основи соціальної роботи	<ul style="list-style-type: none"> – <i>інтегрувати</i> теоретичні знання та практичний досвід щодо побудови структури соціальної роботи, сутності соціальної роботи як професії, теорії та моделей соціальної роботи, сучасних підходів до здійснення та розвитку соціальної роботи, організаційно-правових основ соціальної роботи; – <i>обґрунтовувати</i> шляхи подолання проблем, складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки, <i>застосовувати</i> знання суб'єктів та об'єктів, методів, форм та технологій соціальної роботи, загальних засад індивідуальної, групової соціальної роботи; – <i>приймати</i> професійні рішення у соціальній сфері, розробляти плани, програми заходів <i>на основі знань</i> мети, завдань, напрямів, пріоритетів, складових соціальної роботи, професійних цінностей соціальної роботи, системи публічного управління та адміністрування у соціальній сфері, функцій соціальних працівників, методів на форм соціальної роботи; – <i>опановувати</i> цифрові технології соціальної роботи та <i>застосовувати</i> інструменти інформаційно-аналітичних систем для розв'язання професійних завдань <i>на основі знань</i> складових інформаційно-аналітичної системи соціальної сфери, досягнень цифрової трансформації соціальної сфери та цифрових технологій соціальної роботи; – <i>приймати</i> практичні рішення для покращення соціального добробуту й соціальної безпеки, <i>організовувати</i> надання соціальних послуг, <i>застосовуючи</i> принципи та стандарти соціальної роботи, нормативно-правові засади, методи й форми соціальної роботи, знання про мережу закладів і технології соціальної роботи; – <i>інтерпретувати</i> професійні вимоги до соціального працівника, пояснювати значення професійних цінностей та принципів соціальної роботи; – <i>застосовувати</i> знання загальних і спеціальних технологій соціальної роботи у практичних ситуаціях;

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
	– виявляти проблеми етичного вибору та визначати шляхи їх розв’язання, аналізувати стандарти і законодавчі основи соціальної роботи, цінності й принципи соціальної роботи та основи супервізії.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	20	40	6	54
практичні	60	26	34	6	54
лабораторні	–	–		–	
семінари	–	–		–	
РАЗОМ	120	46	74	12	108

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
ПРН3.1-Ф14 ПРН5.1-Ф14	Тема 1. Загальні положення про права людини	8
	1.1. Теоретичні підходи до розуміння прав людини	
	1.2. Природно-правова концепція прав людини	
	1.3. Позитивістська концепція прав людини	
	1.4. Сутнісна характеристика прав людини	
	1.5. Співвідношення понять «права людини» та «права громадянина».	
ПРН3.1-Ф14 ПРН5.1-Ф14	Тема 2. Поняття та принципи соціальних прав людини	6
	2.1. Місце соціальних прав в системі прав людини та їх значення	
	2.2. Поняття та ознаки соціальних прав людини	
	2.3. Принципи соціальних прав людини у контексті їх державно-правової регламентації	
	2.4. Система соціальних прав людини	
ПРН3.1-Ф14	Тема 3. Загальні засади міжнародної нормативно-правової	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	регламентації соціальних прав людини 3.1. Поняття та види міжнародних актів в галузі соціальних прав людини 3.2. Класифікація міжнародних актів в галузі соціальних прав людини 3.3. Поняття, ознаки та особливості міжнародних стандартів у галузі соціальних прав людини	
ПРН3.1-Ф14 ПРН15.1-Ф14	Тема 4. Загальна характеристика окремих міжнародних правових джерел та соціальних стандартів 4.1. Поняття універсальних міжнародних правових джерел. 4.2. Універсальні міжнародні правові джерела ООН у сфері забезпечення соціальних прав людини 4.3. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» та особливості її реалізації в країнах світу. 4.4. Міжнародні соціальні стандарти в нормативно-правових актах МОП.	6
ПРН3.1-Ф14 ПРН15.1-Ф14	Тема 5. Місце соціальних прав людини в регіональних системах захисту прав людини (американська, африканська, азійська) 5.1. Поняття та види регіональних систем в галузі прав людини 5.2. Соціальні права людини в американській системі захисту прав людини 5.3. Соціальні права людини в африканській системі захисту прав людини 5.4. Соціальні права людини в регіональних документах азійського регіону	6
ПРН3.1-Ф14 ПРН5.1-Ф14 ПРН15.1-Ф14	Тема 6. Особливості європейської системи захисту соціальних прав людини 6.1. Інституційні засади європейської системи захисту соціальних прав людини. 6.2. Зміст Європейської соціальної хартії. 6.3. Сутнісна характеристика Європейського кодексу соціального забезпечення. 6.4. Змістовний аналіз Європейської конвенції про соціальне забезпечення. 6.5. Структура та зміст Хартії Співтовариства про основні соціальні права працівників. 6.6. Стратегічні документи Ради Європи щодо соціальних прав дитини.	8
ПРН3.1-Ф14	Тема 7. Конституційно-правове регулювання та	20

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ПРН5.1-Ф14 ПРН15.1-Ф14 ПРН21.1-Ф14	гарантування соціальних прав людини в Україні 7.1. Поняття конституційних соціальних прав та гарантій їх забезпечення 7.2. Конституційно-правова регламентація і гарантування соціальних прав людини у сфері праці в Україні. 7.3. Конституційно-правове регулювання та гарантування права на соціальний захист в Україні 7.4. Конституційне право на житло та гарантії його реалізації в Україні 7.5. Конституційне право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї та гарантування його реалізації в Україні. 7.6. Конституційно-правове регулювання та гарантії права на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування в Україні.	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
ПРН3.1-Ф14 ПРН5.1-Ф14	Тема 1. Загальні положення про права людини	8
ПРН3.1-Ф14 ПРН5.1-Ф14	Тема 2. Поняття та принципи соціальних прав людини	6
ПРН3.1-Ф14	Тема 3. Загальні засади міжнародної нормативно-правової регламентації соціальних прав людини	6
ПРН3.1-Ф14 ПРН15.1-Ф14	Тема 4. Загальна характеристика окремих міжнародних правових джерел та соціальних стандартів	6
ПРН3.1-Ф14 ПРН15.1-Ф14	Тема 5. Місце соціальних прав людини в регіональних системах захисту прав людини (американська, африканська, азійська)	6
ПРН3.1-Ф14 ПРН5.1-Ф14 ПРН15.1-Ф14	Тема 6. Особливості європейської системи захисту соціальних прав людини	8
ПРН3.1-Ф14 ПРН5.1-Ф14 ПРН15.1-Ф14 ПРН21.1-Ф14	Тема 7. Конституційно-правове регулювання та гарантування соціальних прав людини в Україні	20
РАЗОМ		120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» (<https://surl.li/vsjefr>).

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів вищої освіти.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП» (<https://surl.li/kxgjql>).

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії і відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня (для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам вищої освіти на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового

контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання/поточне тестування за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача вищої освіти
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного та індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право виконувати контрольну роботу, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня за НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача вищої освіти про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей,	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<p>проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово</p>	<ul style="list-style-type: none"> - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p style="text-align: center;">Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	<p>Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)</p>	65-69
	<p>Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)</p>	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Активованій корпоративний акаунт НТУ «ДП» (student.i.p@nmu.one). Microsoft Office 365. Застосунки Microsoft Office: Teams, Forms, Whiteboard, OneNote. Платформа дистанційного навчання НТУ «ДП» Moodle. Підключення до Internet.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Боднарук М. І., Орловський О. Я., Бурка А. В. Право соціального захисту : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 184 с.
2. Бориченко К. В., Панченко А. О. Соціальне право : навч.-метод. посіб. Одеса, 2024. 89 с. URL : <https://hdl.handle.net/11300/27468>.
3. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.
4. Права людини у міжнародному праві : підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського ; [Бакумов О. С., Варунц Л. Д., Войціховський А. В., Гудзь Т. І. та ін.]. Харків : ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.
5. Право соціального забезпечення : навч. посіб. / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко, В. С. Тарасенко, Є. В. Краснов, О. С. Щукін, А. О. Гудзь, О. В. Корнілова ; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с.
6. Право соціального забезпечення : підруч. / [О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Вєтухова та ін.] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Право. 2019. 376 с.
7. Соціальні права людини : методичні рекомендації до виконання практичних завдань та індивідуальної роботи для здобувачів ступеня бакалавра зі спеціальності 231 Соціальна робота / уклад. І. Д. Шумляєва ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 54 с.
8. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод : навч. посіб. / О. В. Сердюк, О. Я. Трагнюк, І. В. Яковюк та ін.; за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2018. 374 с.

9. Тертишник В. М. Права і свободи людини : підруч. Київ : Алерта, 2022. 432 с.

10. Шумляєва І. Міжнародні та європейські засади забезпечення соціальних прав людини органами публічної влади. *Аспекти публічного управління*. 2023. № 1 (11). С. 26–34. DOI: <https://doi.org/10.15421/152304>.

Додаткові

1. Актуальні проблеми соціального права в Україні : зб. наук. пр. / за ред. М. І. Іншина, В. І. Щербини, С. Я. Вавженчука; відпов. ред. І. С. Сахарук. Харків: «Юрайт», 2017. 282 с.

2. Аракелян М.Р. Міжнародно-правовий захист прав людини : навч.-метод. посіб. Одеса : 2019. 194 с.

3. Бориченко К. В. Юридичний механізм забезпечення права на соціальний захист: проблеми теорії та практики : монографія. Київ : Фенікс, 2019. 552 с.

4. Гудзь А. О. Недержавне соціальне забезпечення як окрема форма соціального захисту населення в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2021. № 3. С. 78–82.

5. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. / кол. авторів ; за ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с.

6. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини : навч.-метод. посіб. / за ред. О. В. Бігняка. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.

7. Права людини в особливих правових режимах: досвід України : монографія / Д. С. Терлецький, О. В. Марусяк, Ю. Д. Батан, М. В. Афанасьєва та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. В. Афанасьєвої. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 356 с. URL : <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6cf84440-a895-4ae0-8255-6e03bb6888bb/content>.

8. Права людини і громадянина в умовах воєнного стану: виклики та механізми захисту : зб. матеріалів наук. практ. конф., м. Харків, 6 груд. 2024 р. / редкол. : С. Г. Серьогіна, Ю. Л. Бошицький, С. Л. Чуніхіна, Л. Р. Наливайко та ін. Харків, Право, 2024. 157 с. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744893/1/Human%20and%20citizen%20rights%20in%20martial%20law%20conditions%20%28conf.proceedings%29-12.2024.pdf>.

9. Сердюк О. В., Трагнюк О. Я., Яковюк І. В. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод : навч. посіб. Київ : Право, 2018. 374 с.

10. Сирота І. М. Право соціального забезпечення та гарантії здійснення соціального захисту. *Юридичний вісник*. 2017. № 2. С. 73–78.

11. Тимчишин Т. М. Соціальні права людини в Європейському Союзі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 1. URL :

<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2994/1/%d1%82%d0%b8%d0%bc%d1%87%d0%b8%d1%88%d0%b8%d0%bd%202.pdf>.

12. Тихомиров О. О. Права людини: інформаційний вимір : монографія / О.О. Тихомиров. Одеса : вид-во «Юридика», 2023. 304 с. URL : https://ippi.org.ua/sites/default/files/tihomirov_o.o._prava_lyudini_print.pdf.

13. Шум Ю.М. Особливості соціального захисту молоді в Україні. *Актуальні питання публічного та приватного права в контексті системних реформ* : матеріали наук.-практ. конф. (14-15 травня 2021 р.). Херсон : Видавництво «Молодий вчений», 2021. С. 55-61.

14. Шумляєва І. Удосконалення публічно-правового регулювання відносин у сфері соціального захисту в контексті європейської інтеграції України. *Державне будівництво* : зб. наук. праць ; електронний ресурс. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2025. № 1 (37). С. 399–412. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-1-29>.

15. Шумляєва І. Д. Забезпечення захисту прав і свобод людини у контексті реформування інститутів судової влади України. *Публічне управління та адміністрування в сучасних умовах* : матеріали 3-ї міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 28 квітня 2022 р.). Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. С. 63–64.

16. Шумляєва І. Реалізація соціальних прав людини на регіональному та місцевому рівні в Україні. Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Дніпро, 4 травня 2023). / за заг. ред. І. А. Чикаренко, Т. В. Маматової. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. С. 241–244.

17. Шумляєва І. Д. Європейські підходи до державного гарантування і забезпечення соціальних прав громадян на національному рівні. *Розвиток основних напрямів соціогуманітарних наук: проблеми та перспективи* : зб. статей і тез доповідей за матеріалами X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Кам'янське, смт. Петриківка 01-02 червня 2023 р.) / відп. за вип. К. Ю. Богомаз. Кам'янське : ДДТУ, 2023. С. 112–115. URL : <https://www.dstu.dp.ua/uni/index.html#science>.

18. Шумляєва І. Особливості соціального регулювання в умовах формування єдиного європейського соціального простору. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України* : матеріали XXII регіональн. наук.-практ. конф. 9 травня 2025 р., м. Дніпро / за заг. ред. О. М. Рудіка. Дніпро: НТУ ДП, 2025. С. 44–45.

19. Шумляєва І.Д. Статутне регулювання питань соціального захисту в контексті європейської інтеграції України. *Інтеграція науки та практики управління в умовах соціокультурних трансформацій*: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практич. конф. (25 квітня 2025 року, м. Полтава). Полтава : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2025.С. 655–659. URL: <https://drive.google.com/file/d/1TsvQCPH6XIZAGMtdFRpjWvfWJsF0q5AH/view>.

20. Шумляєва І. Соціальне проектування як напрям удосконалення системи соціального захисту та управління в Україні. *Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 18 лют. 2025 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, Н. М. Корчак, Л. В. Гонюкової. Київ: ННПУДС КНУ імені Тараса Шевченка, 2025. С. 205–206. URL: <https://elar.tsatu.edu.ua/home>.

Нормативні документи

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. 17 Цілей сталого розвитку. URL : <https://globalcompact.org.ua/tsilistijkgogo-rozvytku/>.
3. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
4. Європейська конвенція з прав людини : ратиф. Законом України від 17.07.1997 № 475/97. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.
6. Європейський кодекс соціального забезпечення (переглянутий) (ETS N 139) від 6.11.1990. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_651#Text.
7. Європейська соціальна хартія (переглянута). Страсбург 03.05.1996 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text.
8. Про встановлення міжнародної системи збереження прав у галузі соціального забезпечення : Конвенція МОП від 21.06.1982 р. № 157. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_012#Text.
9. Про мінімальні норми соціального забезпечення : Конвенція МОП від 28.06.1952 № 102 : ратиф. із заявою Законом України від 16.03.2016 № 1024-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_011#Text.
10. Конвенція про рівноправність громадян країни та іноземців та осіб без громадянства в галузі соціального забезпечення : Конвенція МОП від 28.06.1962 № 118. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/MU62001>.
11. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 29. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.
12. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>.
13. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.

14. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>.

15. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 р. № 1716-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.

16. Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>.

17. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>.

18. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>

19. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>.

20. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>.

21. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text>.

22. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>.

23. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV (в ред. Закону від 28 груд. 2014 р. № 77-VIII, нова редакція Закону з 1.01.2023 р.). Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.

24. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

25. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

26. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15#Text>.

27. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>.

28. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>.

29. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. 2961-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>.

30. Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112 : Закон України від 13.03.2012 р. № 4499-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4499-17#Text>.

31. Про соціальні послуги : Закон України 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

32. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>.

33. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text>.

34. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>.

35. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text>.

36. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2024 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

37. Методичні рекомендації щодо виконання власних (самоврядних) повноважень об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення : наказ Міністерства соціальної політики України від 19.01.2016 р. № 26. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0026739-16#Text>.

38. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей : наказ Міністерства соціальної політики України від 30.12.2020 р. № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>.

39. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>.

40. Global agenda 2020-2030. URL : <https://www.iassw-aiets.org/global-agenda/global-agenda-2020-2030/>.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал парламенту України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/>.
3. Міністерство соціальної політики України. Офіційний веб-портал. URL : <https://www.msp.gov.ua/>.
4. Міністерство юстиції України. URL : <https://minjust.gov.ua/>.
5. Судова влада України. URL : <https://court.gov.ua/>.
6. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Офіційний веб-портал. URL : <https://ombudsman.gov.ua/>.
7. Національна соціальна сервісна служба України. Офіційний веб-портал. URL : <https://nssu.gov.ua/>.
8. Портал Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu>.
9. Організація Об'єднаних Націй. Офіційний сайт. URL : <https://ukraine.un.org/uk>.
10. Агентство УВКБ ООН в Україні (UNHCR). URL : <https://www.unhcr.org/ua/#/>
11. Управління Верховного комісара ООН з прав людини. URL : https://www.ohchr.org/ru/ohchr_homepage.
12. Міжнародний суд ООН. URL : <https://www.icj-cij.org/ru>.
13. European Court of Human Rights (HUDOC). URL : <https://www.echr.coe.int//>.
14. European Committee of Social Rights. Council of Europe. URL : <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/european-committee-of-social-rights/>.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальні права людини»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-
професійної програми «Соціальна та молодіжна робота»
спеціальності 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота»

Розробник:
Ірина Дамирівна Шумляєва

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19